

1986-05-05

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I NORRBOTTENS LÄN
BD 48 ÅNGESÅNS DALGÅNG SAMMANFLODET MED KALIX ÄLV VID ÖVERKALIX KOMMUN

Karta: 26M NV

Läge:

Area: 1 000 ha
varav ha land
och ha vatten

Naturgeografisk region: 30 b Norrlands vågiga bergkullterräng.

Landskapsformer: Vågig bergkullterräng, älvmykning.

Terrängformer: Levér, delta.

Vegetationstyper: Sjöar och vattendrag, äng.

Intresseaspekter (ej rangordnade): Primära: G S
Sekundära: E H Z

Urvalskriterier (förutsättningar för områdets naturvärde):

A Nyckelområde för förståelsen av fluviala processer och fluviala formers uppkomst

B Älvavsnittet är beläget vid ett vattendrag med opåverkad vattenregim.

E Anslående och vackert landskap.

Förutsättningar för att områdets naturvärde skall bibehållas: Ångesåns naturliga vattenregim bevaras. Hävden av kulturlandskapet fortsätter.

Planering och säkerställande: Ångesån är medtagen i Naturresurslagen som ett vattendrag som ej skall byggas ut.

Områdets huvuddrag:

Ångesån har två källflöden, Vettasjoki-Ångesågrenen som rinner upp i Vettasjärvi och Linaälvgrenen som rinner upp i Sjaunjaområdet. Ångesån mottar dessutom ett flertal biflöden innan den mynnar i Kalixälven vid Överkalix. Riksobjektet omfattar ett ca 4 km långt sel- och deltaområde i åns nedre del. Deltat är väl utbyggt med mycket vackert utbildade levéer och lagunområden. Lagunområden, av vilka Vännäsavan och Tallviksavan är de vackrast utbildade är relativt sällsynt inom deltaområdena i Kalix och Torneälvens nedre delar.

Ångesån är botaniskt föga känd. Älvsträckan är dock starkt kulturpåverkad och vidsträckt strandängar präglar älvlandskapet. Faunan är dock känd när det gäller fisket genom den laxreproduktion som förekommer långt upp i älvens smågrenar. Även havsöringen vandrar högt upp i älvsystemet. De omnämnda reproduktionsområdena ligger dock ovanför riksobjektets uppströms-

1986-05-05

BD 48

gräns. Ängesåsystemet har troligen en egen lax- och havsöringstam, vilka bör vara genetiskt anpassade att leva i relativt små vatten. Harr, sik och gädda är också vanliga fiskarter i älven. Restaureringsarbeten (efterflottningen) för att få bättre betingelser för ädelfisken har utförts i delar av älvsystemet.

Värdeomdöme:

Det vidsträckta sel- och deltaområdet med levéer och lagunsjöar, älvförgreningar och öar, är ett av landets vackraste älvlandskap i sitt slag.

Anmärkningar:

Om urvalskriteriet "intakt laxälv" ska vara relevant, bör objektet utökas! Eftersom reproduktionsområdena för lax och havsöring ligger uppströms den del av Ängesån som ingår i riksobjektet borde riksobjektet utökas för att dessa fiskstammar ska kunna bevaras. Utökningen kan även motiveras av de restaureringsarbeten som genomförts.

Referenser:

Hjorth, S, 1971: Torne och Kalix älvar. Del 1 Allmän beskrivning. UNGI Rapport 12.

Sjörs, H, 1975: Preliminär botanisk värdering av norra Norrlands outbyggda älvsträckor. Medd växtbiol inst, Uppsala 1975:7.